

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2014

Marking Scheme

Croatian

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

HRVATSKI JEZIK
KLJUČ ZA ODGOVORE

(ukupan broj bodova: 100)

I. DIO

1. Objasnite značenje sljedećih riječi, izraza ili frazema na temelju konteksta u kojem se pojavljuju u navedenom tekstu:

a) kuditi (2. odjeljak)

b) zadužiti naciju (3. odjeljak)

c) obrisati p□d nekim (3. odjeljak)

d) mahati brojkom (5. odjeljak)

e) stvaranje idola (3. odjeljak) (5 bodova)

a) navoditi nečije mane, prekoravati, kritizirati

b) učiniti nešto vrijedno za opće dobro, na razini cijeloga naroda i zaslužiti time javno iskazivanje časti

c) nekoga javno osramotiti, javno obeščastiti nekoga

d) uvjeravati javnost u kvalitetu i važnost medija tek na temelju relativno velikoga broja čitatelja

e) medijsko proizvođenje slavnih osoba od pojedinaca koje nisu učinili ništa objektivno vrijedno, od javnoga značenja, koje onda postaju primatelji poruke nastoje oponašati, koje im postaju uzori

2. Uzimajući u obzir kontekst, detaljno objasnite što znači rečenica “Hrvatske novine sve više dociraju, a ne informiraju”. (5 bodova)

Mediji kažu tko su pozitivci a tko negativci, kako treba razmišljati, nameću stav primateljima poruka. Na taj način mediji unaprijed zadaju gotove postavke, onemogućujući stvaranje vlastitoga stava.

3. Na temelju teksta, navedite tri problema koja autor primjećuje i navodi. Detaljno objasnite, pozivajući se na tekst, što sve te tri pojave čini problematičnima.

1. **problem: Mediji pristrano izvještavaju, hvaleći jedne i kudeći druge. Ono što ovu praksu čini problematičnom činjenica je da prikazivanje osoba unaprijed kao pozitivnih ili negativnih nameće stav primateljima poruke, onemogućujući im stvaranje kritičkoga stava.**

2. **problem: mediji s nepravom promiču pojedince koji nisu učinili ništa od javnoga značenja, a prešućuju moralno uzorne osobe ili one koje su učinile nešto značajno za javno dobro. Ta je praksa problematična jer je nepravedna; ljudi sa zaslugama ostaju bez javnoga priznanja a osobe bez zasluga, često neodgovorni ljudi koji razotkrivaju svoj privatni identitet u medijima. To dovodi do moralnoga i kulturnoga relativizma, budući da istinske vrijednosti i trud nisu prepoznati i pohvaljeni.**

3. **U Hrvatskoj je moguće objaviti lažan intervju i ne biti za to sankcioniran. Također, zabilježena je zlouporaba institute anonimnoga izvora. Ovu praksu problematičnom čini opadanje načela istinitosti i točnosti; moguće je nešto izmisliti, a da se za to ne odgovara. Također, društveno-politički je problem što nema odgovarajućega zakonskoga mehanizma koji bi kažnjavao lažne medijske navode, tako da se podatci u medijima mogu lako krivotvoriti. Zbog toga se mediji mogu neodgovorno ponašati.**

(Također je točno: političari se boje medija zbog čega ulaze u neprincipijelne koalicije s njima. Also possible: reality shows promote media violence.

Također je točno: senzacionalizam.

Također je točno: nekontroliran ulazak u struku. Svima je dopušteno baviti se novinarstvom.

Također je točno: nepoštivanje etičkih i profesionalnih načela.

Također je točno: zlouporaba instituta anonimnoga izvora.

Također je točno: lažna tvrdnja da ljudi vole senzacionalizam i crne vijesti)

(5 bodova)

4. **“Mediji su najbolji u proizvodnji lažnih uzora.”** Objasni, na temelju teksta, zašto je autor došao do toga zaključka? (5 bodova)

Osobe koje mediji predstavljaju kao vrijedne nasljedovanja nisu moralno zaslužne, nego naprotiv, ljudi koji su u medijima raskrinkali svoj privatni identitet, a nisu ništa vrijedno postigli u životu. Naprotiv, osobe stvarnih zaluga poput marljivoga studenta, dobroga radnika i požrtvovnoga obiteljskoga čovjeka neće se promicati ili pohvaliti u medijima.

5. **Kako autor u tekstu shvaća i predstavlja odnos između političara i medija? Kako etički vrednuje taj odnos? (Na oba pitanja odgovorite na temelju teksta).**

(5 bodova)

Vlasnici medija u dogovoru su s političarima. Političari se boje vlasnika medija, što vodi do neprincipijelnih koalicija u kojima se političari nastoje dodvoriti medijima. To je omogućeno činjenicom da nema odgovarajućega zakona koji bi kažnjavao lažne navode i prislio medije da

navedu anonimni izvor u slučaju parnice. Tako su medijima dane slobodne ruke da se neodgovorno ponašaju.

6. Prema kojim bi se etičkim i profesionalnim standardima, prema autorovu mišljenju iznesenu u tekstu, mediji trebali ponašati?

(5 bodova)

Iz problema koje o kojima autor govori – netočnosti podataka ili pristranosti medijskoga izvještavanja u Hrvatskoj – jasno je da je donošenje odgovarajućega zakona medijima prvi korak koji bi poboljšao stanje. To bi mogao biti kratkoročan cilj. Međutim, dugoročan je cilj promjena mentaliteta hrvatske publike, novinara i vlasnika medija, prema profesionalnim standardima koji bi zahtijevali određeno obrazovanje za bavljenje novinarstvom, kao i stvaranje drukčijega shvaćanja javne uloge medija. Mediji bi trebali donositi nepristrane informacije, a to ne bi trebalo tumačiti kao zagovaranje relativizma, nego pravednoga sustava vrijednosti koji bi isticao ono što je važno za opće dobro. To bi moglo dovesti do postupnoga smanjenja senzacionalizma koji sada prevladava i negativnih vijesti u medijima prema medijskomu stilu koji bi promicao znanje, inovacije i kritičko mišljenje.

II. DIO

(30 bodova)

Napišite osvrt od 100 do 200 riječi. Na temelju teksta i Vašega općenitoga znanja o temi teksta, koja su moguća rješenja problema kojim se autor u tekstu bavi? Navedite svoje osobne poglede i razmišljanja o tome.

Na temelju problema koje autor navodi, kao što su netočnost navoda i pristranost hrvatskih medija, kao i dogovora između političara i medija koji dovodi do nedostatka odgovarajućih zakonskih mjera, jasno je da bi donošenje odgovarajućega zakona o medijima bilo prvi korak u poboljšanju situacije. To bi mogao biti kratkoročan cilj. Međutim, dugoročan je cilj promjena mentaliteta i hrvatske publike i novinara, kao i vlasnika medija, prema profesionalnim standardima koji bi zahtijevali odgovarajuće obrazovanje za bavljenje novinarstvom, u smjeru novoga shvaćanja uloge medija u javnosti. Mediji bi trebali pružati nepristrane informacije, a to ne bi trebalo tumačiti kao zagovaranje relativizma, nego pravednoga sustava vrijednosti koji bi isticao ono što je važno i vrijedno za opće dobro. To bi moglo dovesti do postupnoga smanjenja prevladavajućega senzacionalizma i negativnih vijesti u medijima, te do stvaranja novoga medijskoga stila koji bi promicao znanje, kreativnost i kritičko mišljenje.

III. DIO

(40 bodova)

Napišite raspravljajući esej od najmanje 300 riječi na jednu od dviju ponuđenih tema.

1. tema: Je li medijsku slobodu izvještavanja moguće je pomiriti s odgovornošću? Raspravite o tome.
2. tema: "Tako putujemo širom svijeta kako bismo pronašli ljepotu, moramo je nositi sa sobom ili je nećemo pronaći." R.W. Emerson

